

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania P. Spółka z o.o. w Ł. i M. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą B. w G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Legnicy

z udziałem P. B., P. F., R. F., R. G., G. G., Z. G., R. H., A. J., D. J., K. K., P. K., R. Ł., P. M., J. M., M. M., P. R., D. S., T. S., M. Ś., T. W.

o składki,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 15 czerwca 2023 r.,

zażalenia odwołującego się M. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą B. w G. na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 1 lipca 2022 r., sygn. akt III AUa 504/21, III WSC U 59/22,

1. oddala zażalenie,

2. zasądza od skarżącego na rzecz organu rentowego kwotę 900 (dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu postanowieniem z dnia 1 lipca 2022 r. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w stosunku do zleceniodawców na kwoty poniżej 10.000 zł (pkt I) i tym samym odrzucił skargę kasacyjną w odniesieniu do P. B., L. B.,

P. F., R. F., M. F., R. G., G. G., Z. G., R. H., A. J., D. J., K. K., P. K., R. Ł., P. M., J. M., M. M., G. N., R. R., P. R., D. S., T. S., M. Ś. i T. W. (dalej jako ubezpieczeni).

Ze sprawy wynika, że Sąd Okręgowy w Legnicy, wyrokiem z dnia 24 lutego 2021 r., rozpoznając odwołania „B.” Sp. z o.o. w Ł. (dalej jako Spółka) zmienił zaskarżone decyzje organu rentowego i ustalił, że Spółka była płatnikiem składek z tytułu umów zlecenia zawartych z ubezpieczonymi w okresach wskazanych w indywidualnych decyzjach. Nadto zmienił także decyzje zaskarżone przez M. K. i stwierdził, że podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i zdrowotne ubezpieczonych z tytułu zatrudnienia u płatnika składek M. K., za sporne okresy, była równa wartościom wskazanym przez płatnika składek w deklaracjach rozliczeniowych.

Na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, wyrokiem z dnia 25 stycznia 2022 r., zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił wszystkie odwołania.

M. K. (dalej jako płatnik) złożył skargę kasacyjną, w której jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazał łączną kwotę 159.079 zł. Sąd Apelacyjny wezwał skarżącego do wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia osobno w stosunku do poszczególnych ubezpieczonych, co skarżący uczynił w wyznaczonym terminie, składając stosowne pismo z 27 czerwca 2022 r. Na podstawie tego pisma Sąd Apelacyjny ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia dla poszczególnych ubezpieczonych, przy czym tylko w stosunku do G. N., P. R. i T. W. kwoty te przekraczały granicę dopuszczalności skargi kasacyjnej wyznaczoną dyspozycją przepisu art. 398² § 1 k.p.c., zaś do pozostałych ubezpieczonych kwoty podstawy wymiaru składek nie przekraczały kwoty 10.000 zł. Stąd w tej części Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zaskarżył w części (co do pkt II) zażaleniem płatnik, podnosząc naruszenie: (-) art. 398² § 1 k.p.c., przez jego błędną wykładnię i nieuznanie, że niniejsza sprawa jest sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, a w tego rodzaju sprawach skarga kasacyjna przysługuje bez względu na wysokość (wartość) przedmiotu zaskarżenia, co doprowadziło do błędnej decyzji Sądu Apelacyjnego o odrzuceniu skargi kasacyjnej w zakresie osób wskazanych w sentencji orzeczenia; (-) art. 8 ust. 2a ustawy o

systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, przez jego niezastosowanie i nieuznanie, że niniejsza sprawa jest sprawą o uznaniu zainteresowanych za pracowników w rozumieniu tego przepisu i nie jest sprawą o wysokość składek.

Mając powyższe na uwadze domagał się uchylenia postanowienia w zaskarżonej części i orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie i orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest uzasadnione. Wbrew odmiennemu stanowisku płatnika wszystkie sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami o prawa majątkowe i tak należy je traktować. Pośrednio wynika to z art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., zgodnie z którym, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że wymienione kategorie spraw mają charakter majątkowy, jednak wartość przedmiotu zaskarżenia nie determinuje dopuszczalności skargi kasacyjnej, która w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przysługuje co do zasady wówczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej dziesięć tysięcy złotych (art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Skoro zaś sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami o prawa majątkowe, to znaczy, że możliwe (a w niektórych przypadkach konieczne) jest oznaczenie w nich wartości przedmiotu sporu oraz wartości przedmiotu zaskarżenia.

Nie ulega więc wątpliwości, że rozpoznawana sprawa ma charakter majątkowy. Problem wymagający rozstrzygnięcia sprowadza się natomiast do tego, czy jest to sprawa o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (o podleganie ubezpieczeniom społecznym, o ustalenie podlegania tym ubezpieczeniom), a zatem czy do skargi kasacyjnej wniesionej w tej sprawie ma zastosowanie wyłączenie określone w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.

Rozstrzygając ten problem, w pierwszej kolejności należy odnieść się bezpośrednio do podstaw prawnych wydania przez organ rentowy decyzji, stanowiącej przedmiot badania i ocen w rozpoznawanej sprawie, ponieważ w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601; z dnia 20 stycznia 2010 r., II UZ 49/09, LEX nr 583831; z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210), w granicach jej treści i zakresu odwołania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się też jednolicie, że sprawa o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, o której mowa w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c., to sprawa, w której spór dotyczy istnienia obowiązku podlegania danej osoby fizycznej ubezpieczeniom społecznym z któregośkolwiek tytułu wymienionego w art. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. W rezultacie, w sprawie, w której adresat decyzji organu rentowego zaprzecza, że jest płatnikiem składek należnych za ubezpieczonego (twierdzi, że powinien być płatnikiem składek), spór przedmiotowo dotyczy składek na ubezpieczenia społeczne, a nie podlegania ubezpieczeniu. Sprawa ta nie należy zatem do kategorii wymienionej w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., a o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 stycznia 2017 r., II UZ 68/16, LEX nr 2209114; z dnia 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15, OSNP 2017 nr 3, poz. 34; z dnia 15 kwietnia 2015 r., I UK 470/14, LEX nr 1751284; z dnia 5 grudnia 2017 r., I UZ 52/17, LEX nr 2434481; z dnia 16 czerwca 2020 r., I UK 330/19, LEX nr 3033209).

Wymaga natomiast podkreślenia, że w niniejszej sprawie nie było sporne podleganie przez ubezpieczonych ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia, lecz istotne pozostawało, czy dodatkowe umowy (zlecenia) zostały zawarte w ramach art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, bo to determinuje zobowiązany podmiot do zapłaty składek w prawidłowej wysokości.

Z tych względów pogląd skarżącego, że przedmiotowa sprawa dotyczyła obowiązku ubezpieczenia społecznego jest chybiony, zaś stanowisko Sądu Apelacyjnego jest prawidłowe.

W tym stanie rzeczy zażalenie podlega oddaleniu z mocy art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. O kosztach postępowania zażaleniowego rozstrzygnięto w myśl art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

(r.g.)